

Zware nertszen kennen voor- en nadelen

Hoog gewicht is gunstig voor de pelslengte, ongunstig voor de pelskwaliteit

Sinds lang weten we dat er groot gewichtsverschil per lengteklasse is. Uit de pelsdata en pelseigenschappen van 2013 t/m 2015 blijkt dat de zwaarste 25% nertszen in iedere lengteklasse een mindere pelskwaliteit kennen, met name bij de reuen. Definiëren we 'zwaar' als een combinatie van lichaamslengte en gewicht, meten we dit ook bij de zwaarste 25% nertszen per lichaamslengte.

Deze indeling toont ook dat bij het toenemen van het gewicht ook de pelslengte duidelijk toeneemt. Pelskwaliteit wordt steeds belangrijker en daardoor wordt het gewicht een dilemma of juist een compromis.

Inleiding

We naderen weer de pelsperiode, nog 1,5 maand. De nertszen zijn uitgegroeid in lichaamslengte en de toename in gewicht is vooral vervetting. Een goed gewicht zouden ze nu, eind september al mogen hebben. In de pelsperiode is er veel verschil in gewicht en in BS van de nertszen. Op IFASA 2008 hebben we gepresenteerd dat de zwaarste reuen per lengteklasse een mindere pelskwaliteit kennen. Nu we in de pelsperiode ook de lichaamslengte hebben gemeten, kunnen we zware nertszen beter definiëren. Zwaar is immers een combinatie van gewicht bij een bepaalde lengte. De gewichtstoename in de laatste maan-

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen

den kan gezondheidsproblemen veroorzaken zoals leververvetting en urineweg problemen. Het voerbeleid richting de pelsperiode vraagt meer aandacht, de nertszen dienen gretig op het voer te blijven. Moet het hoogste gewicht nagestreefd worden of moet er iets meer beperkt gevoerd worden zodat er geen gezondheidsproblemen ontstaan.

De vraag voor dit verslag is: Wat is de relatie tussen het gewicht per lichaamslengte en de pelskwaliteit en pelslengte?

Opzet

In de pelsperiode van 2013, 2014 en 2015 is het project leeftijd op pelsdatum uitgevoerd. De nertszen zijn gepelsd in de reguliere pelsperiode en kennen dezelfde achtergrond (bloedlijn). Van alle nertszen is op pelsdatum het gewicht en de lichaamslengte genomen. Na het pelsproces en het drogen van de pelzen is de pelslengte gemeten en zijn de eigen data gekoppeld aan het veilingnummer. Vanaf verkoop van de pelzen was het bestand volledig gevuld.

De volgende selecties zijn uitgevoerd:

- Reuen en teven van de pelslengteklassen met de meeste pelzen

- o Reuen pelslengteklasse 30 (n=620) en 40 (n=430)
- o Teven pelslengteklasse 1 (n=824) en 0 (n=424)
 - Pelseigenschappen van 3 groepen + 25% lichtste in gewicht: Licht + 50% met gewicht in het midden: Midden + 25% zwaarste in gewicht: Zwaar
- Reuen naar lichaamslengte: 45-47 cm, 48-49 cm en 50-51 cm
- Teven naar lichaamslengte: 38-39 cm, 40-41 cm en 42-43 cm
 - Aandeel per lengteklasse + 3 groepen: Licht (25%), Midden (50%) en Zwaar (25%)
 - Aandeel goede kwaliteiten: Purple, Platinum, Burgundy en A + 3 groepen: Licht (25%), Midden (50%) en Zwaar (25%)

De indeling heeft het volgend aantal nertszen per indelingsgroep tot gevolg (tabel 1 Reuen, tabel 2 Teven)

Doel van deze analyse is om de invloed van het gewicht van de nertszen op pelskwaliteit en pelslengte te bepalen.

Tabel 1: Indeling Lichaamslengte en Lengteklasse en aantal Reuen

lichaamslengte	45-47 cm	48-49 cm	50-51 cm
aantal	465	580	330
lengteklasse	KL 0/20	KL 30	KL 40/50
aantal	260	610	505

Tabel 2: Indeling Lichaamslengte en Lengteklasse en aantal Teven

lichaamslengte	38-39 cm	40-41 cm	42-43 cm
aantal	370	715	360
lengteklasse	KL 2	KL 1	KL 0/20
aantal	185	805	455

Tabel 3: Pelseigenschappen Reuenpelzen klasse 30 en 30 per gewichtsgroep

lengte	KL 30 , n=620			KL 40 , n=430		
	licht	midden	zwaar	licht	midden	zwaar
groep						
gew kg	2,7	3	3,4	3	3,4	3,8
li.lengte cm	47,4	48	48,6	48,7	49,2	49,9
pels cm	90,4	91,4	92,1	96	96,6	97,3
Plat, Bur, A	64%	61%	48%	69%	61%	48%
Ivory, I	23%	25%	30%	22%	28%	39%
KW II/III	13%	14%	22%	8%	11%	13%
Velvet	30%	29%	21%	35%	32%	18%
Chip	33%	34%	31%	34%	27%	28%

Tabel 4: Pelseigenschappen Tevenpelzen klasse 1 en 0 per gewichtsgroep

lengte	KL 1, n=824			KL 0, n=424		
	licht	midden	zwaar	licht	midden	zwaar
groep						
gew kg	1,4	1,6	1,8	1,6	1,8	2,1
li.lengte cm	39,7	40,2	40,7	40,9	41,5	42
pels cm	73,4	74,5	74,5	76,6	77,2	78,4
Plat, Bur, A	80%	79%	69%	84%	75%	78%
Ivory, I	11%	13%	25%	11%	21%	16%
KW II/III	9%	8%	5%	5%	5%	6%
Velvet	43%	39%	40%	54%	53%	52%
Chip	31%	28%	29%	30%	29%	29%

Resultaten

Reuen pelslengteklasse 30 en 40

De pelseigenschappen van de reuenpelzen uit pelslengteklasse 30 en 40 per gewichtsindeeling staan in tabel 3. In de bovenbalk staat de pelslengteklasse, in de linkerkolom de eigenschappen. Eerst de gegevens uit de pelsperiode: gewicht en lichaamslengte op pelsdatum en de gemeten pelslengte na het drogen. Daarna de kwaliteitsbeoordeling van de veiling. Goede kwaliteiten (Plat, Bur, A) en mindere kwaliteit (Ivory, I) en minste kwaliteit (II,III). Het type Velvet en het aandeel Chip staan onderaan.

Het gewicht neemt uiteraard toe met de indeling op gewicht. Daarbij neemt ook de lichaamslengte toe en ook de gemiddelde pelslengte.

De betere kwaliteiten en het aandeel Velvet nemen af bij het zwaarder worden binnen beide lengteklassen. Het gewicht van de groep Licht en Midden in klasse 40 is hetzelfde als de groepen Midden en Zwaar in klasse 30. De lichaamslengte is wel dan 0,7 cm langer bij de nertsen in klasse 40. Met hetzelfde gewicht maar met een langer lichaam belanden deze pelzen in een hogere pelslengteklasse.

Teven pelslengteklasse 1 en 0

Tabel 4 toont de pelseigenschappen van de teven uit lengteklassen 1 en 0 per gewichtsgroep. Dezelfde gegevens in de linkerkolom als in tabel 3.

Het gewicht neemt toe bij meer lengte. Bij de teven is er iets mindere kwaliteit in klasse 1, maar geen verschil in aandeel Velvet. In klasse 0 is er geen verschil tussen de gewichtsgroepen. Ook bij de teven is het gewicht van de groepen licht en midden in klasse 0 gelijk aan het gewicht in groepen midden en zwaar in klasse 1, met een verschil van 0,7 cm in lichaamslengte.

Reuen per lichaamslengte

De indeling op lichaamslengte en op gewicht het aandeel goede kwaliteiten (Plat, Bur, A) staat in tabel 5. Naast de lichaamslengte staat het gewicht van de reuen bij deze indeling. Per lichaamslengte en per lengteklasse staat het aandeel goede kwaliteiten, van links naar rechts, van licht naar zwaar. Bv. de Lichte reuen met lengte 48-49 cm en in klasse 30 hebben 69% goede kwaliteiten, de Midden reuen 62% en de Zware reuen 53%. Dit totaal is geen 100%, het is het aandeel per combinatie. Lege plaatsen in de tabel daar waar er geen of te weinig pelzen waren (min 5).

Tabel 5: Aandeel Goede Kwaliteiten per lichaamslengte, lengteklasse en gewichtsgroepen, Reuen

Li.lengte	licht	midden	zwaar
45-47 cm; gew	2,5 kg	2,8 kg	3,2 kg
KL 0/20	77%	72%	47%
KL 30	73%	63%	50%
KL 40/50		78%	52%
48-49 cm; gew	2,8 kg	3,2 kg	3,6 kg
KL 0/20	72%	63%	
KL 30	69%	62%	53%
KL 40/50	74%	73%	57%
50-51 cm; gew	3 kg	3,4 kg	3,9 kg
KL 30	62%	68%	
KL 40/50	76%	72%	56%

Tabel 6: Aandeel per lengteklasse per lichaamslengte en per gewichtsgroep, Reuen

Li.lengte	Aandeel / Lengteklasse		
	KL 0/20	KL 30	KL 40/50
45-47 cm; gew	2,6 kg	2,9 kg	3,3 kg
Licht	76%	24%	
Midden	38%	58%	4%
Zwaar	15%	60%	25%
48-49 cm; gew	2,8 kg	3,1 kg	3,4 kg
Licht	29%	58%	13%
Midden	5%	56%	39%
Zwaar		28%	72%
50-51 cm; gew	3 kg	3,2 kg	3,6 kg
Licht	8%	59%	33%
Midden		28%	72%
Zwaar			100%

Opvallend beeld is dat de 'midden' en 'zwaar' gewichten van een kortere lichaamslengte ongeveer gelijk zijn aan het 'licht' en 'midden' gewicht van de volgende lichaamslengte. Het beeld uit tabel 3 komt ook terug bij deze verfijnde indeling: met het toenemen van het gewicht neemt het aandeel goede kwaliteiten af. Dit is bij iedere lengteklasse per lichaamslengte. De kwaliteit bij de groep 'Zwaar' is duidelijk lager dan de groepen 'Midden' en 'Licht (gem +/- 15%)'.

Deze reuen zijn ook ingedeeld naar het aandeel per lengteklasse. Hoe is dat aandeel per lengteklasse bij het toenemen van het gewicht per lichaamslengte (tabel 6). Naast de lichaamslengte staat het gewicht per lengteklasse. Van links naar rechts is te lezen het aandeel per lengteklasse voor de gewichtsgroepen per lichaamslengte. Dat totaal is steeds 100%. Bv. de reuen met lichaamslengte 48-49 cm en met Licht gewicht, vinden we met 29% in klasse 0/20, met 58% in klasse 30 en met 13% in klasse 40/50. Zware reuen met de lichaamslengte 48-49 cm vinden we niet in klasse 0/20, met 28% in klasse 30 en 72% in klasse 40/50.

Tabel 6 geeft de positieve kant van meer gewicht aan: met het toenemen van het gewicht neemt het aandeel in de langere pelsklassen sterk toe, bij iedere lichaamslengte. Kijken we naar het verschil tussen Midden en Zwaar, meten we een gemiddelde vooruitgang van klasse 30 naar klasse 40/50 van 25%.

Teven per lichaamslengte

Het aandeel tevenpelzen met goede Kwaliteit per lichaamslengte per lengteklasse naar indeling op gewicht is te zien in tabel 7. Naast de lichaamslengte staat het gemiddelde gewicht per indeling. Van links naar rechts is het aandeel Kwaliteit te zien bij het toenemen van het gewicht in die klasse en bij die lichaamslengte. Bij teven is er minder verschil tussen de groep Zwaar en de andere groepen dan bij de reuen, maar ook de zwaarste teven hebben gemiddeld 10% lager aandeel Kwaliteit. Ook bij de teven zijn de 'midden' en 'zwaar' gewichten van een kortere lichaamslengte ongeveer gelijk aan het 'licht' en 'midden' gewicht van de volgende lichaamslengte.

De pelzen uit tabel 7 zijn ook ingedeeld naar aandeel per lengteklasse per lichaamslengte en bij toenemen van het gewicht (tabel 8). Van links naar rechts is het aandeel per lengteklasse per lichaamslengte en indeling op gewicht (totaal 100%). Daaruit blijkt de duidelijke positieve relatie tussen het gewicht en lengte. Kijken we naar het verschil tussen Midden en Zwaar, meten we een gemiddelde vooruitgang van klasse 1 naar klasse 0/20 van 25%.

Prijs per Kwaliteit en Lengte

Het prijsniveau van 2016 is gehanteerd voor de waardebeoordeling tussen de gemeten items. In tabel 9 staat het prijsverschil tussen de goede kwaliteit (Plat, Bur, A) en

Tabel 9: Prijsverschillen Kwaliteit en Lengte

	Reu	Teef
Kwaliteit	€ 4,35	€ 4,00
Pelslengte	€ 4,00	€ 3,00

de mindere kwaliteiten (Ivory, I) en tussen de lengteklassen (Reu 30 en 40, Teef 1 en 0).

Het prijsverschil tussen kwaliteit en pelslengte ligt in dezelfde lijn met een klein voordeel voor de kwaliteit. Het voordeel tussen Midden en Zwaar in kwaliteit is 15% (Reuen) en 12% (Teven) ten gunste van Midden. Het verschil tussen Midden en Zwaar in pelslengte is 25% voor zowel de reuen als teven.

Discussie en Aanbeveling

Deze analyse toont aan dat de 25% zwaarste nertsen per lichaamslengte en per lengteklasse een mindere kwaliteit kennen. De duiding van zware nertsen is belangrijk omdat er rekening kan worden gehouden met de lichaamslengte, dat tonen tabel 5 en 7.

De zwaarste nertsen hebben wel een betere pelslengte en dat is op dit moment een groter voordeel. Maar we weten dat we daarmee ook de grens van een goede gezondheid opzoeken, met mogelijke problemen tot gevolg. Dat is in dit project niet beoordeeld, deze nertsen zijn gevolgd vanaf de pelsdatum.

De betere kwaliteit is vooral bij de reuen zichtbaar. Daartegenover staat de goede kwaliteit van de lichtste nertsen, die soms een twijfelachtig laag gewicht hebben.

Toch zijn die wel goed door de verharing heen gekomen, waar de zwaarste dieren een mindere kwaliteit kennen. Wat de precieze oorzaak is weten we niet, maar de verharing is een zware belasting voor de nerts. Het lijkt dat een lichte nerts hier beter mee omgaat dan een zware nerts. De lichaamslengte is erfelijk bepaald en de groei in gewicht is het gevolg van de verzorging, voeding en gezondheid.

De relatie tussen gewicht, lichaamslengte en de pelslengte is ook uit deze cijfers duidelijk. De echte bottleneck in pelslengte is de lichaamslengte: zonder lichaamslengte geen lange pelzen. Selecteer uw fokdieren op lichaamslengte en de effecten zullen snel zichtbaar zijn.

Er is een optimum van het gewicht om zowel een goede kwaliteit als goede lengte te behalen, dat zijn de dieren met midden gewicht in de langste lengteklasse. Die hebben waarschijnlijk minder voer gegeten en minder mest geproduceerd. Dat zijn mogelijk ook de dieren met positieve rek in het leer. Deze zaken worden beoordeeld in het nu lopend project.

Het gewicht van nertsen kent een optimum en dat is niet het hoogste gewicht.

Tabel 7: Aandeel Goede Kwaliteiten per lichaamslengte, lengteklasse en gewichtsgroepen, Teven

Li.lengte	licht	midden	zwaar
38-39 cm; gew	1,3 kg	1,5 kg	1,7 kg
KL 2	87%	81%	60%
KL 1	72%	84%	72%
40-41 cm; gew	1,4 kg	1,7 kg	1,9 kg
KL 2	81%	92%	
KL 1	80%	76%	69%
KL 0/20	86%	85%	71%
42-43 cm; gew	1,6 kg	1,8 kg	2,1 kg
KL 1	87%	77%	67%
KL 0/20	81%	74%	76%

Tabel 8: Aandeel per lengteklasse per lichaamslengte en per gewichtsgroep, Teven

Li.lengte	KL 2	KL 1	KL 0/20
38-39 cm	1,4 kg	1,5 kg	1,7 kg
Licht	68%	32%	
Midden	35%	65%	
Zwaar	5%	73%	22%
40-41 cm	1,4 kg	1,6 kg	1,8 kg
Licht	21%	75%	4%
Midden	4%	76%	20%
Zwaar		43%	57%
42-43 cm		1,7 kg	1,9 kg
Licht		69%	31%
Midden		28%	72%
Zwaar		8%	92%

beoordelen pelskwaliteit